

TAMPEREEN SUOMALAINEN

KLUBI

KLUBILEHTI

1/2021

SUOMALAISUUDEN PUOLESTA

SIILO

Tampereen Suomalainen Klubi 130 vuotta

Puheenjohtaja
Pasi-Heikki
Rannisto

Historian
toinen
klubitalo

TAMPEREEN SUOMALAINEN
KLUBI KLUBILEHTI

Julkaisija

Tampereen
Suomalainen Klubi ry
www.tampereen-
suomalainenklubi.fi

Päätoimittaja

Pasi-Heikki Rannisto

Toimitussihteeri

Arto Murtovaara

Ulkoasu

Marjut Jouhki

Taitto

PunaMusta,
Sisältö- ja
suunnittelupalvelut

Ilmoitushinnat

1/1 sivua 600 euroa
1/2 sivua 400 euroa
1/4 sivua 300 euroa

Ilmoitusmyynti

Tampereen Suomalainen
Klubi

Ilmoitusaineisto

ilmoitukset@punamusta.com

Ilmestymisaikataulu

2021
nro 1.....1.4.2021
nro 2.....1.11.2021

Painopaikka

PunaMusta, Forssa 2021

Tavoitat 1500 elinkeinoelämän, tieteen, taiteen, julkisen hallinnon, puolustusvoimien, kirkon ja median piirissä toimivaa, alueellista ja valtakunnallista vaikuttajaa.

Lehti ilmestyy seuraavan kerran 1.11.2021.

Kannen kuva: Siilo, AOR Arkkitehdit
Takakannen kuva: Arto Murtovaara

SUOMALAISUUDEN PUOLESTA

PASI-HEIKKI RANNISTO

Puheenjohtaja

130 VUOTTA ELÄMYKSIÄ

Tampereen Suomalaisen Klubin kaltaisten toimijoiden täyttäessä pyöreitä vuosia tarjoutuu mahdollisuus pohtia aikaansaannoksiamme. Asiaa voidaan lähestyä yhdistyksen, mutta myös jäsenten näkökulmasta. Valitsen jälkimmäisen.

Yhdistystoimintaan liitytään sen tarjoamien vaikuttamisen mahdollisuuksien, kokemusten ja yhteisten arvojen vuoksi. Perustajajäsenemme loivat yhteisön, jonka avulla he pääsivät kokemaan ja vaikuttamaan suomenkielisten asemaan yhteiskunnassa. Heitä yhdistivät samat keskeiset arvot ja aatteet kuin mitä tämän päivän jäseniämme: suomen kieli, suomalainen kulttuuri, yhteisöllinen klubi-toiminta ja oma pirkanmaalainen menestysemme. Tampere teollisuuden keskuksena kokosi ihmisiä tänne asumaan ja elämään ja yhdistykset tarjosivat väylän oman elämän ja ympäristön kehittämiseen. Seudun veto-voima on edelleen vahva niin asumisen kuin yhdistystoiminnan osalta.

KLUBIN 130 vuoden elinkaari on mahdollistanut useille pirkanmaalaiskukupolville vaikuttamisen paikkoja ja yhteisöllisyyden kokemuksia. Ensimmäisinä vuosikymmeninä kiihkeitä jäsentilaisuuksia järjestettiin Klubilla joka toinen viikko. Silloin elettiin valtiomme kohtalon vuosia. Koottiin ehdokkaita, tehtiin vaalityötä, luotiin suomalaisuuden aatetta, edistettiin raittiutta, sivistystä ja sinivalkoista yrittäjyyttä. Perustamisen aikaan ja seuraavina vuosikymmeninä yhteiskunta oli vasta järjestäytymässä ja on selvää, että aika on ollut niin Klubin kuin yksittäisen jäsenen näkökulmasta kiihkeätä ja tunteikasta. Tuolloin jäsenten edistämät asiat olivat myös historian mittakaavassa tärkeitä. Taistelu yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden puolesta, myös naisten äänioikeuden puolesta tai itsenäisyytemme puolesta. Merkittävää on havaita, että naisjäsenyys Klubissa toteutui ennen itsenäisyyttä, vuodesta 1906 lähtien. Tästä asiasta ei

ole sen koommin tarvinnut peistä taittaa, eikä kyllä itsenäisestä Suomestakaan.

Vaikka Klubin ensimmäisten vuosien merkittävyyttä voidaan syystäkin korostaa niin Tampereen kuin Suomenkin kannalta, on huomioitava, että yhdistystoiminta tarjoaa edelleen jäsenistölle tärkeitä yhteisöllisyyden kokemuksia. Kukin aika tarjoaa erilaiset teemat ja tilaisuudet ihmisten kokea. Olennaista on, että Klubi elää ajassa tarjoten foorumin ja alustan toimia niiden tavoitteiden ja asioiden puolesta, jotka kussakin ajassa ovat tärkeitä. Tässä on meillekin tulevaisuuden tehtävää.

KLUBI JA klubilaiset olivat aikanaan laajasti mukana perustamassa ja lahjoittamassa varoja suomenkielisen koulun, kirjaston ja teatterin sekä ensimmäisen suomenkielisen yliopiston, Turun yliopiston, aikaansaamiseksi. Myöhemmin Klubissa tehtiin pesäero äärioikeistoon ja Lapuan liikkeeseen ja 2000-luvulla Klubissa on toimittu Pirkkanmaan elinvoiman kehittämiseksi. Edeltävät puheenjohtajamme Matti Hokkanen ja Kari Neilimo toimivat vahvasti Pirkkanalan lentokentän sekä Tampereen keskustan kehittämisen eteen. Viime aikoina on Klubi voinut vaikuttaa Tampereen yliopiston kehittämiseksi. Klubi on voinut tarjota alustan ja kanavan kokea, toimia ja vaikuttaa yhteisen hyvän aikaansaamiseksi.

KLUBI ON myös avautunut ja tarjonnut itseään alustaksi moninaiselle yhteistyölle ja toiminnalle. Meillä on hienot tilat ja loistava ravintola. Yhteistä toimintaa järjestetään tänä päivänä maanpuolustusjärjestöjen, Pirkkanmaan Musiikkiopiston ja Tampereen Teknillisen Seuran kanssa.

Yhteistyö tarjoaa sekä kumppaneille että meille klubilaisille mahdollisuuksia rikkaaseen kanssakäymiseen ja yhteisöllisyyteen. Tampereen Suomalainen Klubi juhlii 130 vuotista taivaltaan 24.9.2021 mikäli Covid-19 ja valtioneuvosto suovat. Toiminnan katse on kirkkaasti ajassa ja tulevaisuudessa.

Kuva: AOR Arkkitehdit

Taidemuseon laajennus Siilo

Jyrki Iivonen

Marja Pirilä

SISÄLTÖ 1/2021

02 PASI-HEIKKI RANNISTO:
130 VUOTTA ELÄMYKSIÄ03 ARTO MURTOVAARA:
TAMHATTANIN VALOT04 KIRJA JOHTAMISESTA
IKÄHEIMOSEN NÄYTTELY05 MARJA PIRILÄN
TOKION KUVIA08 SUOMALAINEN KLUBI
130 VUOTTA12 ERKKO AARTI
PUHUU SIILOSTA16 JYRI BORGSTRÖM
61 VUOTTA JÄSENEÄ18 MIKKO TURUNEN:
KULKUTAUDIT KIRJOISSA20 JYRKI IIVONEN
HAASTATTELUSSA24 KLUBIN OMAT
TAPAHTUMATARTO
MURTOVAARA

Varaesimies

TAMHATTANILTA
TAIDEMUSEOON

VAIKKA TAMPERE ON viime vuosikymmenet kasvanut ja muuttunut, taidamme juuri nyt elää sen historian suurinta myllerrystä, joka muotoilee vanhan rieväkylän siluettia uusiksi etenkin asemanseudun ympärillä. Asemakeskuksen uuden kaavan myötä takavuosien paikallinen unelma Tamhattanista näyttäisi toteutuvan jopa satametrisiin tornitaloihin.

TAMPERETTA muokataan isolla kädellä muuallakin kuin asemakeskuksen ja kannen alueella. Vahva kulttuurikaupunki esimerkiksi on saamassa lähi-vuosina kaksi uutta, huomattavaa maamerkkiä. Taidemuseon laajennusosan Siilon, liikenteensä elokuussa aloittavan ratikan sekä niiden myötä sukeutuva uusi Pyynikintorin alue uudistaa paitsi kaupunkikuvaa, vaikuttaa vahvasti myös kaupungin imagoon.

Toisaalla etenevä Sara Hildénin taidemuseon uudishanke muovaa toteutuessaan väkevästi Finlaysonin aluetta. Kaksi uutta taidemuseorakennusta nostavat merkittävästi vanhan kulttuurikaupungin kansainvälistä statusta – ehkäpä jopa Euroopan kulttuuripääkaupungin arvoiseksi.

KLUBILEHTI PEILAA syyskuussa 130 vuotta täyttävän Tampereen Suomalaisen Klubin historiaa sekä jututtaa Siilon pääarkkitehti Erkkö Aarti, jonka edustama suunnittelutoimisto AOR:n voittajaehdotuksesta hiotaan syksyllä 90 vuotta täyttävän taidemuseon laajennusta, vanhan museon peruskorjausta ja siihen liittyen myös koko torialueen kaavoitusta.

Vuosikymmenen puolivälin jälkeen kulttuurituriisti voi esimerkiksi matkustaa ratikalla Tamhattanilta upealle Pyynikintorille uuden sukupolven taidemuseoon.

Klubin historiaan kurkistetaan myös yli 60 vuotta jäsenenä vaikuttaneen Jyri Borgenströmin haastattelussa.

Risto Harisalo

KATALYISOIVAA PUHETTA

Tampereen Suomalaisen Klubin edellinen esimies, Tampereen yliopiston hallintotieteen emeritusprofessori Risto Harisalo, esitteli tuoretta kirjaansa Katalysoiva puhe maaliskuun alussa klubin Kirjanmerkkikerhossa.

Kirja kertoo päätöksenteosta ja pohtii sen rationaalisuutta rajoittavia ongelmia. Se tarjoaa keinoja vapautua rajoitetun rationaalisuuden sudenkuopilta. Huoli päätöksenteon laadusta ja vaikuttavuudesta on juuri nyt hyvin aiheellinen, professori sanoo.

”Jokaisen, joka on kiinnostunut johtamisesta ja päätöksenteosta ja erityisesti päätöksenteon johtamisesta, kannattaa tutustua kirjaani”, Risto Harisalo korostaa. ”Tässä heille uusia työkaluja ovat jutustelu, keskustelu, väittely ja dialogi. Kirjassa on luku myös jokaiselle politiikasta kiinnostuneelle. Kirja avaa myös katalysoivan puheen merkitystä ihmisten sosiaaliselle elämälle.”

Professori Risto Harisalo on tähän mennessä julkaissut joko yksin, yhdessä Ensio Mieltusen tai työryhmän kanssa parikymmentä teosta. Korona-aikakaan ei ole hiltentänyt tahtia. Parasta aikaa hän kertoo tekevänsä Organisaatioteoriat- kirjan toista uudistettua painosta. Ensimmäisen painoksen Tampere University Press julkaisi 2008. (TSK)

Teksti ja kuvat Timo Tulosmaa

Alpi Ikäheimonen Pyynikki-kabinetissa

Alpi Ikäheimonen on ylöjärveläinen taiteilija, joka on tunnettu värikkäistä naivistisista teoksistaan, ikoneistaan ja tamperelaisaiheisista maalausistaan.

Pyynikki-kabinetin näyttelyssä on pääosin esillä tamperelaisia, pispalalaisia kuvia sekä ikonivedoksia Raja-Karjalasta. Alpi Ikäheimonen kuvasi Rajaportin saunaa ja saunoja rakkaudesta kylpijäporukkaan, sekä aikansa julkimoita, kuten Pikku-Mattia, Lazzarellaa ja Hymy-Latea. Monet muistavat heidät katukuvasta, Pikku-Matti pysähtyi aina juttelemaan, Lazzarella oli kioskin myyjä, joka pukeutui yli viisikymppisenä kuin Barbi-nukke, Hymy-Late kulki soittamassa viuluaan. Alpi Ikäheimonen kehuu Rajaportin saunan ja etenkin sen saunaporukan. Sen kunniaksi Ikäheimonen on piirtänyt saunasta kaksi taulua.

Rajaportin saunaporukkaan kuuluu klubin kunniajäsen, Seppo Leskinenkin. Hänen ansiostaan näyttely on nyt Tampereen Suomalaisen Klubilla.

Tervetuloa tutustumaan iloa tuottavaan näyttelyyn enintään kymmenen hengen kokoonpanoissa ja hengityssuojainta käyttäen.

Alpi Ikäheimosen maalausten näyttelyä Tampereen Suomalaisen Klubin Pyynikki-kabinetissa on jatkettu 15.5. saakka. Tarkemmat koronan määrittämät ohjeet selviävät klubilla tämän lehden ilmestymisen (1.4.) jälkeen.

Tokyo_Shibuya_Koen-dori_Gallery 2021, © MareoSuemasa

Marja Pirilän näyttely on valmiina tässä tokiolaaisessa galleriassa ja jos korona sallii, näyttely on avattu maaliskuun puolivälissä.

Sisäiset maisemat

Valokuvataiteilija Marja Pirilää viedään maailmalle

Tamperelainen valokuvataiteilija Marja Pirilä (s. 1957) tunnetaan hyvin esimerkiksi ainutlaatuisen upeista *camera obscura*-teoksistaan, joita hän on tehnyt 1990-luvulta lähtien. Viime marraskuussa kansainvälisesti profiloitunut taiteilija palkittiin huomattavalla Alfred Kordelinin säätiön 30 000 euron palkinnolla.

Koronatilanne on vaikuttanut useampien näyttelyiden aikatauluihin, mutta juuri nyt Pirilän teoksia pitäisi olla esillä Japanissa avatussa näyttelyssä *“Inner landscapes, Tokyo/ Sisäiset maisemat, Tokio.”*

”Se on uusin, tämän vuoden alussa valmistunut näyttelyprojektini, joka on yhteistyö japanilaisen taiteilijaparin **Tomoko Kura-hara & Satoko Sain** kanssa. Avajaisten piti olla Tokiossa **Shibuya Koen-dori Galleriassa** 13.2.2021, mutta koronan vuoksi näyttelyn avajaiset siirrettiin maaliskuun puoliväliin. Näyttelyssä yhdistyy valokuva-, keramiikka- ja videotaide, jotka lomittuvat monikerroksiseksi kokonaisuudeksi,” Marja Pirilä kertoo.

Näyttely on toinen osa *“Sisäiset maisemat/ Inner Landscapes”* -projektia, jonka taiteilijat toteuttivat ensin Turussa 2009-11 ja sitten Tokiossa 2018-20 paikallisten vanhojen ih-

misten kanssa. Turussa projektin oli osana *“Turku2011 -Euroopan kulttuuripääkaupunkivuosi”* -hanketta ja Tokion näyttelyn järjestäjinä ovat Tokyo Shibuya Koen-dori Gallery, **Museum of Contemporary Art Tokyo** ja **Tokyo Metropolitan Foundation for History and Culture**.

”Projektin sukeltaa ajan kerroksiin vanhojen albumikuvien ja henkilökohtaisten tarinoiden kautta. Se on vuoropuhelua paitsi erilaisten aikakausien myös kahden kulttuurin välillä. Näyttely pohtivat ihmisen paikkaa maailmassa ja risteyttävät 50-80 vuotta vanhojen albumikuvien herättämiä muistoja ja

Marja Pirilän teos Tokio-sarjasta.

Camera obscura/ Hitotaka, Tokyo, 2018/2020, © Marja Pirilä

Marja Pirilän vanhempi teos Milavidasta vuodelta 2013.

Milavida # 13, 2013, © Marja Pirilä

nykyhetkeä toisiinsa. On ollut kiehtovaa lähestyä historiallista ajanjaksoa ihmisten elämäntarinoiden kautta. Minua on aina kiinnostanut ihmisen elinkaareissa eniten lapsuus ja vanhuus, ne ovat kuin sateenkaaren kaksi päätä, joista voi löytää aarteita.”

Miten oma näyttelytoimintasi kun oma sairastamisesi sekä korona ovat olleet vaikuttamassa?

”Jouduin viime vuoden alussa äkkiarvaamatta paitsi koronakuplaan myös leukemiakuplaan, mikä mullisti elämäni. Jouduin olemaan likimain puolet vuodesta 2020 sairaalassa eristyksissä erilaisissa hoidoissa ja heti sairastuttuani päätin perua pari Suomeen ja Yhdysvaltoihin vuodelle 2020 sovittua yksityisnäyttelyä,” Pirilä kertoo.

”Koronan takia myös Roomaan ja Tokioon suunnitellut *”One picture manifest”* -yhteisnäyttelyt oli siirrettävä seuraavaan vuoteen. Tämän näyttelyprojektin olen tehnyt yhdessä **Maija Tammen, Maija Savolaisen ja Harri Pälvirannan** kanssa. Sen näyttelypaikat ovat **Art Gallery Matèria** Roomassa ja **Kana Kawanishi Gallery** Tokiossa.

Pirilä joutui siirtämään myös Yhdysvaltoihin, Baltimoreen **C. Grimaldis Gallery**:n kanssa suunnitellun yksityisnäyttelyn koronan takia vuodelle 2021 ja jos koronatilanne sallii, näyttely pidetään tänä keväänä.

”Viime vuonna pystyin sairaalasta käsin järjestämään osallistumiseni ja ystävien avustuksella lähettämään teoksiani jo aiemmin sovittuihin kutsunäyttelyihin, jotka voitiin pitää koronasta huolimatta vuonna 2020 muun muassa Saksassa **Städtische Galleriessa** Bietingheim-Bissingenissä, Helsingissä **Galleria Heinossa**, Oulussa **Kulttuuritalo Valveen** galleriassa ja Tampereella **Taidekeskus Mäntinrannassa**”, kertoo Pirilä. ”Saksan koronatilanne oli loppuvuodesta niin vakava, että museot olivat kuukausien ajan kiinni ja siksi näyttelyaikaa pidennettiin aina kesäkuulle 2021 asti.”

Oletko pystynyt työskentelemään sairastumisesi ja koronan takia?

”Viime vuoden alussa juuri ennen koronaa ja ennen sairastumistani sain valmiiksi isohkon projektin, julkisen prosenttitaideteoksen Ouluun Tiernan erityiskoulun uuteen rakennukseen. Teoksen tilasi Oulun Taidemuseo, museo- ja tiedeokeskus Luuppi sekä Oulun kaupunki. *”Herbarium”* -niminen valokuvateos on tehty keraamisilla painoväreillä suoraan lasille. Se on 30 m pitkä, 3 m korkea teos ja integroitu julkisivun ikkunarivistöön. Rakennus valmistui helmikuussa 2021, jolloin oli myös teoksen virallinen julkistus.”

”Inner landscapes, Tokyo”-näyttelyn ripustuksen tein zoomin välityksellä yhdessä Shibuya Koen-dori Gallerian henkilökunnan

Marja Pirilä

Marja Pirilä 2021 © Iris Olivia Nuutinen

kanssa. Olin lähettänyt heille ripustussuunnitelmani hyvissä ajoin näyttelyteosten mukana, joten ripustus sujui jouhevasti etänä ammattitaitoisten ripustajien kanssa. Myös näyttelyn oheistapahtumaksi videoidussa *artist talkissa*, jossa haastattelijana oli Tokion valokuvataiteen museon kuraattori **Akio Seki**, olin mukana zoomin välityksellä.”

”Uusia kuvauksia tai vedoksia en pystynyt viime vuonna tekemään, koska olin suurimmaksi osaksi sairaalassa tai vielä niin heikossa kunnossa, ettei työnteko onnistunut. Ajatustyö ja suunnittelu sujui kyllä sairaalassakin hyvinä päivinä, mutta paljon tuli kyllä laitettua asioita uuteen tärkeysjärjestykseen ja mietittyä uusiksi. Nyt kun olen päässyt sairaalasta pois ja toipumaan kotona rankasta kantasolusiirrosta, on ollut ilo päästä pitkästä ajasta taas työhuoneelle tekemään kuvia!”

Sait loppuvuodesta hienon huomionosoituksen. Kerrotko niistä tunnelmista?

”Alfred Kordelinin säätiön palkinto oli minulle täysin odottamaton ja ihmeellisen ihana yllätys ja tunnustus. Se tuntui myös aika lailla epätodelliselta ja hämmäntävältä, koska olin juuri tuolloin usean viikon ajan sairaalan suljetulla osastolla saamassa uusien kantasolujen avulla uuden elämän mahdollisuuden”, Marja Pirilä summaa. ”Kyllä tästä palkinnosta on ollut ja tulee olemaan paljon iloa monella tapaa.”

Linkki Tokion gallerian/näyttelyn esittelysivulle, jossa lisätietoja:
<https://inclusion-art.jp/en/archive/event/2021/20210213-71.html>

Taiteilijan sivut: <https://www.marjapirilä.com/>

Puheenjohtaja Pasi-Heikki Rannisto lyö kättä Johan Niklas Salmisen kanssa. Niklas Salminen toimi puheenjohtajana 1901–1934.

JAKOLINJANA VALTA JA VIINA

Tampereen Suomalaisen Klubin syntyyn 130 vuotta sitten johtivat valtaan sidottu kielikysymys sekä yllättäen myös raittiusaate, summaa klubin puheenjohtaja, professori Pasi-Heikki Rannisto.

”Tämähän on suomenmielisten teollisuusmiesten ja osaksi kauppiaitten pystyyn laittama. Kielitaistelun lisäksi toinen sen ajan merkittävä tausta on raittiusaatteessa.”

Pasi-Heikki Ranniston mukaan perustamista edelsi yksi yritys, joka ei kuitenkaan saanut ilmaa siipiensä alle. Hän viittaa 1882 perustettuun Tampereen Suo-

malaiseen Seuraan, joka lakkautettiin muutaman vuoden toiminnan jälkeen.

Raittiuskysymyksessä syntyi nopeasti tietynlainen vastakkainasettelu ruotsinkielisten, erityisesti kauppiaitten kanssa, sillä silloin vii-

nanmyynti oli kauppiaille ja suomenmielinen työväestö ei ollut oikein mielissään siitä, että jos jeppe juo, niin siinä menee perheen rahat. Kysymys oli silloin isompi kuin nykypäivänä, kun ei ollut olemassa sosiaaliturvaa.

”Kun työväestöä myös kuului suomalaiseen klubiin – tämä nähtiin yhtenä kysymyksenä. Ja siinä tuli tällainen jako. Ja tähän jakoonhan liittyi kaikenlainen vallankäyttö,” Rannisto selventää. ”Alkuvaiheessa ruotsinkieliset käyttivät valtuustossa ihan tätä demokratiavaltaa. Työläiset katsottiin tehtaan omaisuudeksi, jolloin tehtailijalla saattoi olla 25 ääntä ja työväestöllä ei yhtään.”

Klubin perustamisen aikoihin tapahtui. Edellä mainittu 25 ääntä pudotettiin ensin viiteen ja sitten taidettiin pudottaa kahteen ja sitten yhteen, Rannisto muistaa.

”Sitten tuli mies ja ääni, ja silloinhan tietysti suomenkieliset ja -mieliset saivat vallan, kun oli yksi ja yhtäläinen äänioikeus. Kovasti oli se aika sellaista, jossa käytiin tätä valtataistelua sekä kielellisesti että poliittisesti että muittenkin aatteiden, kuten raittiusaatteen, kannalta”, hän kertoo. ”Se ei ollut pelkästään kielitaistelu, siellä oli tavallaan monta muutakin merkittävää tekijää, jotka aiheuttivat jakolinjaa suomenkielisten ja ruotsinkielisten välillä.”

”TILANNE MUUTTUI ja hetken aikaa siinä 1800- ja 1900-lukujen vaihteessa Suomalaisella Klubilla käytännössä päätettiin, mitä tuolla kaupunginvaltuustossa tapahtui. Tässä oli selkeä sellainen ajanjakso.”

”Viimeistään se kaatui ja tavallaan hajosi siinä vaiheessa, kun työväenliike radikalisoitui ja suomalaisuusliikkeessä tulivat nuorsuomalaiset ja vanhasuomalaiset. Ja kaikki tämä ero tapahtui siinä vuosien 1903 ja 1906 välillä.”

Nuorsuomalaiset irtautuivat Pasi-Heikki Ranniston muistin mukaan suomalaisesta klubista ja vanhasuomalaisista Tampereella kaksi vuotta myöhemmin kuin muualla, eli se oli Helsingissä 1904 ja Tampereella vasta 1906.

”Katsoivat ettei täällä ole niin tilaa liberaaleille ajatuksille. Tamperehan on ollut Viipurin kanssa ne konservatiivisimmat kaupungit Suomessa aatemielessä”, Rannisto sanoo. ”Täällä on vanhasta konservatismista ollut vielä jalansijaa – ja ehkä sitä on vieläkin.”

ITSENÄISYYDEN AJALLA klubilla pidettiin joka toinen viikko kokouksia ja perinteiset vanhat konservatiivit olivat kuningasmiehiä, mutta siinä kohtaa, kun itsenäisyyden saavuttaminen alkoi ihan oikeasti olla todellinen mahdollisuus, myöntäväisyysuunta tsaria kohtaan alkoi nopeasti hiipua – itsenäisyyden puolelle, ei nyt ihan yön yli, mutta nopeasti.

”Siitä seurasi Mäntsälän kapinan kuohunta, 1920–30-luvun äärioikeistolainen kuohunta ja siinä esimerkiksi Rafael Haarla oli aktiiveja kapinallisuuden puolella ja kerkisi erota sekä klubista että kokoomuspuolueesta ennen kuin erotettiin.”

Tampereen Suomalaisen Klubin perustamistoimet alkoivat syksyllä 1890. Kirjakauppias O. Palanderin toimesta oli silloin kutsuttu Kaupunginhotelliin asianharrastajia neuvottelemaan suomenmielisen seuran perustamisesta Tampereelle.

Kesäkuun 18 p:nä saatiin säännöille vahvistus ja syyskuun 22 p:nä 1891 Klubi piti perustavan kokouksensa, josta vasta alkanut pöytäkirjat ja varmat tiedot Klubin toiminnasta.

Vuosikokouksessa lokakuun 10 p:nä Klubin ensimmäiseksi esimieheksi valittiin tohtori G. R. Idman ja varaesimieheksi kunnallisneuvos C. W. Åkerlund. Johtokuntaan valittiin maisteri F. E. Jernberg, kasööri J. Kupiainen, kauppias G. Selin, toimittaja K. Wiljakainen ja insinööri Aug. Huikarinen sekä varajäseniksi kultaseppä Kustaa Hiekka ja kauppias A. Poutiainen.

Uuno Sinisalo: Ensimmäiset neljä vuosikymmentä 1891-1931

Siinä kohtaa tuli taas ”putsas”, Rannisto kertoo. Suomalaisen Klubin ensimmäisinä vuosikymmeninä tapahtui monta tällaista hajoamista: kielitaistelu kokosi ensin yhteen, mutta sitten työväenliikkeen radikalisoituminen vei pois työväestöä ja nuorsuomalaisten irtautuminen vei jälleen väkeä pois.

”Samaan aikaan me otettiin sitten naiset jäseniksi ja vahvistettiin jäsenpohjaamme sillä lailla, mutta sitten tuli tämä oikeiston ääriliikehdintä ja (Per Erik) Svinhufvud, joka meidän salissa on kunniapaikalla, on myöskin signaali siitä että äärioikeistolaiselle liikkeelle dinnälle pistettiin stoppi – mutta siinä tuli taas pieni jäsennotkahdus.”

”Suomalainen Klubi on tavallaan pessyt kasvojaan ja vahvistanut omaa konservatis-

Tampereen Suomalaisen Klubin toinen talo sijaitsi osoitteessa Läntinen Puistokatu 22.

Tampereen Suomalaisen Klubin kolmas talo vuosina 1909–1922 osoitteessa Puutarhakatu 11.

miaan ennen maailmansotia”, Rannisto tähdentää. ”Tietysti suojeluskuntakin Suomalaisella Klubilla oli – eli sekin täällä perustettu, mutta sehän oli ehkä enemmän tällainen kouluttajajoukko kuin aktiivisotajoukko. Tampereella oli kaksi suojeluskuntaa, toinen oli koottu insinöörioppilaitoksen opiskelijoista, toisessa taas vanhempaa porukkaa – kuinka aktiivisesti he sitten osallistuivat vapaussotaan,” Pasi-Heikki Rannisto aprikoi.

SODAN JÄLKEEN äntyi uusi lehti: ”Aika nopeasti siirryttiin sellaiseen vaiheeseen, jossa – kun työväestö oli vähän hegemoniahenkisenä – tämä oli ainoita paikkoja Tampereella, missä oikeistomieliset pystyivät kokoontumaan ja vähän muistelemaan sodan kauhuja ja niin

PASI-HEIKKI RANNISTO

Puheenjohtaja

Syntynyt 10.12.1965 Tampere.

Koulutus Hallintotieteiden tohtori, Tampereen yliopisto 2005.

Työtehtävä Sosiaali- ja terveydenhuollon johtamisen professori, Tampereen yliopisto.

Klubissa Jäsenenä johtokunnassa vuodesta 2010, joista varapuheenjohtajana 2011-2013 ja vuodesta 2014 alkaen puheenjohtajana.

Muuta Kirja *Suomalaisuuden virrassa*, Tammerprint 2011

poispäin. Myöskin käymään sitä keskustelua, mikä heidän aatemaailmaansa kuului.”

”Klubi ehkä halusi ja oli pakotettukin kään-
tymään sisään päin ja synnyttämään enem-
män klubitoimintaa ja se aatepuoli väheni,”
Rannisto summaa. ”Kokoomuspuolue pe-
rustettiin joulukuussa 1918. Muutama vuosi
sitten täällä pidettiin 100-vuotisjuhlat. Siinä
oli kuitenkin se tilanne, että aluksi kokoomus
oli vaaliorganisaatio ja aate tehtiin täällä. Kun
puolue ryhtyi tekemään omaa aatteellista työ-
tä, klubin ja puolueen väli muuttui.”

”Kun maailmansotien jälkeen aatteellinen
puoli oli siirtynyt kokoomukseen, niin täällä
keskityttiin selvästi klubiasioihin ja klubimai-
seen toimintaan ja se on nyt jatkunut. Jonkin
verran on ollut yrityksiä politiikan suuntaan
erityisesti silloin kun meillä on ollut sellaisia
puheenjohtajia, jotka ovat olleet aktiivisia
politiikassa, kuten Hokkasen Matti. Silloin
tehtiin kannanottoja kaupungille ja hän lob-
basi niitä siellä sisällä.”

Sen jälkeen Kari Neilimo osallistui kes-
kustan kehittämiseen ja elinkeinopoliitti-
seen toimintaan. Rannisto on itsekin osal-
listunut esimerkiksi kaavoitustoimintaan

Tampereen Suomalaisen Klubin ensimmäinen talo 1892–1896 osoitteessa Puutarhakatu 22.

sekä pormestareiden keskustelupiireihin,
mutta ”sellaista vahvaa aatteellista ja poliit-
tista toimintaa ei klubissa ole enää ollut.”

”Tietysti klubilaisilla oli yhteisiä kokemuk-
sia sodasta. Varmasti täällä oli henki tiiviimpi
ja sittenhän ruutiukot perustettiin sodankäy-
neiden miesten ”muisteluerhoksi” tai mik-
si sitä haluaisi nimetäkään. He käsitelivät
aikanaan sotaan ja turvallisuuspolitiikkaan
liittyviä asioita – nykyisin heillä on hyvin
monipuolinen ohjelma ja he ovat voimissaan.”

RANNISTO VAHVISTAA tarinoita Suomalaisen
Klubin melkoisesta tärkeydestä takavuosina.

”Joo siis 1960-70-luvullahan esimerkiksi
Tampereen rakennus- ja kaavoitushankkeista
päättiin kahdessa paikassa, Suomalaisella
Klubilla ja Hämeensillassa. Ne olivat niitä
paikkoja, joihin grynderit ja muut lobbaus-
tahot kutsuivat ihmisiä ja kyllä Suomalaisella
Klubilla ymmärtääkseni on tehty rakenta-
misesta ja investoinneista hyvin merkittäviä
päätöksiä.”

Klubi on sijainnut kaikkiaan neljässä eri
osoitteessa: ”Suomalainen Klubin on to-
siaan muutellut pitkin Kuninkaankatua ja
tätä Puutarhakatua. Tässä on menty - voisi
sanoa Metson ja Keskustorin väliä - edesta-
kaisin, välillä puutalossa, välillä tässä meidän
naapurissamme jugendtalossa vuosisadan
vaihteessa.”

Suomalaisen Klubin hallinnossa on alusta
lähtien ollut pitkä liuta Aamulehden toimit-
tajia ja päätoimittajia.

”Heidän tonttinsahan oli tämä esimies. He
niin kuin järjestivät sitä aatteellista ohjelmaa,
mitä pidetään isossa salissa eli kuukausiko-
kouksia, kahden viikon välein ja tiheimmin-
kin,” Rannisto nyökyttelee. ”Aamulehden
päätoimittajat ovat täällä isoa valtaa käyt-
täneet. Aamulehti oli kokoomuksen pää-ää-

nenkannattaja ja henkinen kytky tähän suo-
malaisuusaatteeseen oli olennainen, kunnes
se sitten laukesi 1980-luvun lopulla, jolloin
Aamulehti irrotettiin kokoomuksesta.”

Päätoimittajat käyivät yhä silloin tällöin
luennoimassa ja vieraillemassa, mutta eivät
enää jäseninä.

”Samat tyypit olivat perustamassa Suoma-
laista Klubia ja Aamulehteä, Åkerlundit ja
muita... yhteys on ollut todella vahva. Niin
kuin nykyisinkin sama porukka aktiivinen
joka puolella.”

PASI-HEIKKI RANNISTO näkee, että ”ei olla ihan
sellainen vallankäyttäjät kuin silloin alku-
vuosina – tosin voisi sanoa, että pikkaisen
vaikutusvalta on ollut kasvussa.” Hän viittaa
yhteistyöhön esimerkiksi Tampereen Tek-
nillisen seuran ja Tampereen Kauppaseuran
kanssa ja siihen, että klubi on päässyt osaksi
keskustelua, jolla kaupunkia kehitetään.

”On muistettava, että kaksi edellistä por-
mestaria olivat meidän jäseniämme. Myös
Lauri Lyly on halunnut pitää meidät niissä
keskusteluissa mukana, täysi arvostus siitä
hänelle.”

”Kyllähän me ollaan sitä jatkumoa, mikä
1960-luvulla tuli, klubitoimintaa – ehkä ei
ihan siinä tiiveimmässä muodossaan, mitä
silloin oli, koska väki kokoontui silloin iltaisin
viettämään aikaansa klubille. Sellainen klubi-
henki ja maailma on tavallaan kadonnut koko
yhteiskunnasta.”

”Me tuotetaan sisältö ja se sisältö on ollut
arvokasta ihmisille niin kuukausikokouksien
muodossa kuin muittenkin osalta ja olemme
viime vuosina lähteneet tarjoamaan itseämme
alustaksi laajemmalle yhteistyölle niin kuin
on tämä teknologiakerho yhdessä teknillisen
seuran kanssa ja tämä maanpuolustuskerho
maanpuolustuksen toimijoitten kanssa.”

”Meillä on hyvät tilat ja aktiivista jäsenis-

Tampereen Suomalaisen Klubin neljäs talo osoitteessa Kuninkaankatu 19.

töä. Tietysti Pirkanmaan Musiikkiopisto on tällainen yhteistyökumppani. Elikkä tavallaan tämmöistä alustaa ja sellaista kulttuuri- ja yhdistystoimintaa, joka liippaa meitä läheltä.”

TULEVAISUUDEN PUHEENJOHTAJA Pasi-Heikki Rannisto näkee tosi mielenkiintoisena. Hänestä klubi- ja yhdistystoimintaan kuuluu, että nähdään toisiamme ja korona romahdutti sen.

”Se aiheuttaa pysähdyksen paikan: Mihin me kuulumme? Samaan aikaan se on uhka ja mahdollisuus. Minä uskoisin, että

meillä kuitenkin suomalaisuusaste sinällään on hyväksyttyä ja arvostettua tänä päivänä. Osaammeko löytää ne henkilöt, jotka haluaisivat toimia tämän aatteen piirissä. Se on meille tärkeää.”

”Kyllä tämä avaa meille mahdollisuuksia varsinkin sitten, kun tämä korona loppuu. Luulen, että ihmiset huomaavat – oltuaan pari vuotta yksinäisyydessä – että heillä on ihan oikeasti tarve nähdä toisiamme ja käydä keskustelua ja viettää aikaa yhdessä. Toivottavasti me olemme hereillä ja pystymme vaikuttamaan siihen, että se kohtaaminen tapahtuu täällä suomalaisella klubilla.”

”Tietysti meidän hyvä ravintola on tärkeä tekijä siihen, että täällä on hyvä pitää kokouksia.”

Suomalainen klubi on aina ollut tärkeä osa Tampereen historiaa. Entä Tampereen tulevaisuus?

”Tamperehan on käytännössä ainoa kaupunki, joka uskaltaa haastaa pääkaupunkiseutua. Tampere on sekä pidetty että ollut rohkea. Kyllä Tampereella on valoisa tulevaisuus.”

”Tamperealaiset ja pirkanmaalaiset ottavat vieraat avosylin vastaan ja miettivät mitä me voisimme tehdä yhdessä. Yhdessä tekeminen on isompi juttu kuin vallankäyttäminen.”

Professori Pasi-Heikki Rannisto on toiminut klubin puheenjohtajana vuodesta 2014.

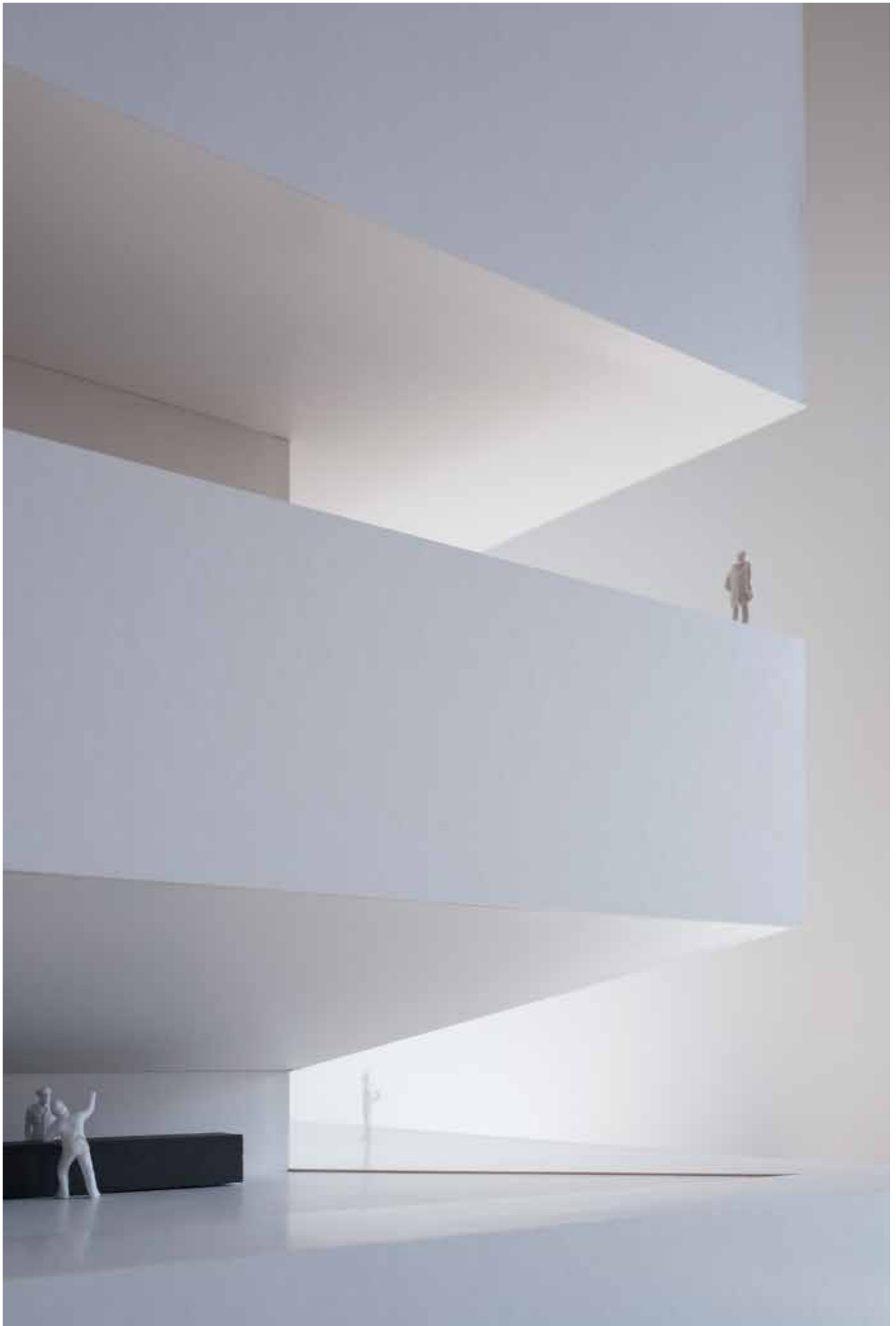

Muuriankkurikuvio on ollut käytössä vuodesta 1979. Sen on suunnitellut klubin jäsen, taiteilija Kauko Salmi.

Muuriankkuri on rautataos, jonka bysanttilaiset rakentajat kehittivät pitämään kiinni rakennusosista. Itse muuriankkurissa on kaksi osaa: vetorauta rakenteen läpi ja sen päissä ankkuriraudat. Myöhäisgoottilaisessa rakennustaiteessa ankkuriraidoista tehtiin hyvin koristeellisia. Vanhojen tiilirakennusten julkisivuissa nuo ankkuriraudat kertovat siis kiintoisaa menneisyyden tarinaa.

Suomalaisen Klubin muuriankkuritunnuksessa ankkuriraudat muodostuvat kahdesta s-kirjaimen kaltaisesta kuviosta. Tällä tavoin klubin muuriankkuri toimii sen henkisesti kokoavan kansallisen tehtävän symbolina, joka vuosisadan on yhdistänyt jäseniä toisiinsa ja perustajiensa aatemaailmaan.

Tampereen Suomalainen Klubi 100 vuotta 1891-1991, Laila Halme: Muuriankkuri 1931-1991.

SIILOA KOHTI

Taidemuseon laajennus ja vanhan museorakennuksen peruskorjaus etenee aikataulussa. Siilon pääsuunnittelija, arkkitehti Erkki Aarti sanoo olevansa hyvissä fiiliksissä.

”Eihän näin merkittäviä, näkyviä hankkeita kovinkaan usein tule edes valtakunnallisesti vastaan. Kyllä tämä on ykköskategorian suunnittelukohde.”

Kun rakennuskohde perustuu vielä kansainväliseen, yleiseen arkkitehtuurikilpailuun ja sen voittaneeseen suunnitelmaan – joka on valikoitunut tosi ison ehdokasporukan joukosta – se tietenkin asettaa Aartin mukaan oman merkityksellisyyden ja on suunnittelijan näkökulmasta tosi hieno tehtävä.

”Suunnittelutehtävänä museo on arkkitehdin näkökulmasta hieno rakennustyyppi. Esteettiset arvot on niin sisäänkirjoitettu siihen suunnitteluun toisin kuin ehkä monessa muussa rakennuksessa,” Erkki Aarti pohdiskelee.

”Mekin tehdään paljon muuta julkista rakentamista, paljon uusia kouluja on toteutettuna ja työn alla. Niissä taas tuntuu, että ehkä se asenne muilta suunnittelijoilta tai tilaajan tai käyttäjän puolelta, on ehkä enemmän käyttörakennuksen puolella; kohteen siivottavuus ja huollettavuus ja tällaiset asiat määräävät helposti sen esteettisyysvaatimuksen yli. Helposti kokee olevansa yksin puolustamassa esteettisyyttä ja kauneusarvoja.”

”Tässä museon osalta uskallan toivoa, että se on vähän eri tilanne.”

ERKKO AARTI selvästi punnitsee tarkkaan sanojaan, kun hän arvioi ehkä kaikkein suurimmaksi haasteeksi Siilon rakentamisessa – ja muutoinikin Suomessa – sen, että kyetään kansainvälisen tason viimeistelyyn ja työn jälkeen.

”Se on haaste verrattuna Keski-Euroopan rakennustapaan ja rakentamisen laatuun. Jollain lailla se yleinen laatutaso on helposti parempi tuolla Keski-Euroopassa. Viimeistelyn laatu, että tulee oikeat tekijät, se jännittää etukäteen ja että kaikki menee prosessina hyvin.”

Toinen haastava juttu on hänen toivonsa mukaan ehkä jo vähän takana päin.

”Suunnitellaan olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen ja jopa aika tiiviiseen paikkaan. Siihen liittyy hyvin paljon logistisia näkökohtia, kaavoituksellisia ja kaupunkikuvallisia näkökohtia, jotka pitää ratkaista – ja myös museon toiminnan kannalta ja sen elämyksellisyyden kannalta”, Erkkö Aarti puntaroi, ”eli vaatimuksia on todella runsaasti ja ne ovat osittain ristiriitaisia.”

Nämä asiat olisi Aartin mukaan saatava ratkeamaan tasapainossa ja sopuoinnussa; niin että se lähtötilanne tai isot linjat ovat kohdallaan. Hän korostaa, että tietenkin ajatus rakennuksesta, sen toiminnallisuudesta, materiaalista, on hahmoteltu jo siinä arkkitehtuurikilpailuvaiheessa, mutta siitä se dialogi eri tarpeiden kannalta todellisuudessa vasta alkaa.

SIILON ISTUTTAMINEN koko uudistuvaan Pyynikintorin alueeseen tuo omat haasteensa ja vaatii hienovaraista yhteensovittamista. Aartin mukaan siinä on niin paljon erilaisia kaupunkikuvallisia suuntia ja ominaisuuksia; toisaalta on kehittyvä Pirkankatu, sen merkitys koko keskusta-alueelle, toisaalta koko hieno Pyynikintorin kaupunkiaukio.

”Miten reagoida siihen, vaikka ollaankin tavallaan Pirkankadun toisella puolen, eikä niinkään sen aukion reunalla, silti visuaalisesti tehdään vastapaino. Toisaalta siihen liittyy aika paljon näitä tärkeitä katunäkymiä, Puutarhakatu, toisaalta sieltä Särkänniemen suunnalta, muutamia muitakin.”

”Rakennus pitäisi saada asemoitua niitten kaikkien suuntien ja näkymälinjojen mukaan oikein ja sitten vielä niin, että se on sopivassa tasapainossa vanhaan taidemuseoon ja luo vuoropuhelua olemassa olevaan”, Aarti selvittää.

”Se on hienovaraista se sijoittelu ja samaan aikaan tämä museonlaajennuksen tontti ja koko tämä taidemuseon ympäristö on luonteeltaan viheraluetta ja ajatuksena on kehittää sitä ulkoaluetta enemmän museopuiston suuntaan. Vaikka tuntuu, että siinä on tilaa, niin kuitenkin sitä liikkumavaraa ei ehkä ole niin paljoa.”

Erkkö Aarti

SIILO EI tällä hetkellä työllistä Aartin mukaan kovinkaan paljoa suunnittelijoita; kilpailun jälkeen projektia on viety aika hissukseen viety eteenpäin. ”Ei se ole meiltä sitonut kuin muutamia suunnittelijoita.”

AOR Arkkitehtien osalta Erkkö Aarti on toiminut pääsuunnittelijana ja vastannut sekä museosta että alueellisesta suunnittelusta.

”Hetimitä kun päästään seuraavaan vaiheeseen, työryhmä kasvaa ja se vaihtelee vähän suunnittelutilanteen mukaan. Silloin kun piirretään yksityiskohtaisia toteutuskuvia, niin kyllä siellä henkilöitä varmaan 4-5, viisi varmaan täysipäiväisesti.”

Aarti muistuttaa, että suunnitteluprosessi muodostuu eri vaiheista, joiden päätteeksi on tavoitteena saada tietty tarkkuustaso ja tietyt asiat selvitettyä, tutkimukset tehtyä ja tietyt tarpeet huomioitua ja yhteensovitettua eri suunnittelualueet.

”Se suurin kiire on aina urakkalaskenta-aineiston kanssa, jossa riippuu vähän siitä urakkamuodosta, että haetaanko urakoitsija täysin valmiilla suunnitelmilla vai käytetäänkö mallia, jossa urakoitsija voi tulla aikaisemmin mukaan.”

”Tämmöisessä perinteisessä urakkamuodossa se on aika iso kasa suunnitelmia, selostuksia ja muuta aineistoa, mikä lähtee urakkakilpailutukseen – kyllä se on ehkä se vaihe, missä kiteytyy se kaikista kiirein työnteko.”

TARVESELVITYSAIHE PROJEKTISTA on tehty viime kesänä. Sen jälkeen se on mennyt kaupungin päätöksentekoprosessin läpi ja nyt on käynnistymässä seuraava eli hankesuunnitteluvaihe. Tässä vaiheessa siihen on Aartin mukaan tulossa vähän suurempi suunnitteluryhmä ja suunnittelua ruvetaan viemään vähän tarkemmin eteenpäin.

”Tässähän liittyy laajempi kaavamuu-
tosprosessi taidemuseon ja Pyynikintorin
alueella ja kaavoitukseen liittyvää työtä on
viety viimeisen puoli vuotta kaavoituksen
kanssa yhteistyössä eteenpäin ja me olemme
meidän puoleltamme tutkineet tähän suun-
nittelualueeseen liittyvää muuta täydennys-
rakentamista, Pyynikintorin järjestelyitä ja
huoltologistiikkaa ja tämmöistä.”

”Jos kaikki menee aikataulun mukaan niin
2025 vuoden lopulla voitaisiin avajaisia viet-
tää ja se ei ole yhtään liian kaukana. Kyllä
tässä tiivis tahti tulee. Aika paljon riippuu
siitä, että talo saa nopeasti suunnittelun.”

”Ja toki tuo iso kaavamuu-
tos, mitä museon
rakentaminen liittyy, on vähän kysymysmerk-
ki siinä suhteessa, että jos valituksia tulee – ei
välttämättä museoon liittyen, vaan alueelli-
seen kaavamuu-
tokseen ja muuhun täyden-
nysrakentamiseen – niin se saattaa osaltaan
viivästyttää tätä hanketta, mikä ei tietenkään
ole toivottavaa.”

Aartin mukaan periaatteessa projekti on
kaksi vuotta suunnittelua ja kaksi vuotta ra-
kentamista. Vähän urakkakilpailutusta päälle,
sellainen aikataulu. ”Toksi siinä on vielä osansa
kaupungin päätöksenteolla, hankesuunnitte-
lun jälkeen pitää tulla päätös, että edetään
toteutussuunnitteluvaiheeseen ja vielä sen
päälle rakentamispäätös.”

EERKO AARTI kehuu yhteistyön museon ja kau-
pungin suuntaan toimineen tosi hyvin.

”Ollaan itse asiassa ehditty tehdä aika
paljon käyttäjäyhteistyötä museon henki-
lökunnan kanssa ja museonjohtaja **Taina
Myllyharjun** kanssa on todella hyvä keskus-
teluyhteys ja innostunut tilanne koko museon
henkilökunnan kanssa. Kyllä siellä odotetaan
tätä hanketta ja hyvin on päästy vaihtamaan
ajatuksia ja kehittämään tätä lähtötilannetta.”

”Sitten sama tuntuu olevan tilaajan
suuntaan; yhteistyössä ratkotaan haastavia,
hankalia asioita liittyen tekniikan yhteen-
sovittamiseen, kustannusten hallintaan ja
rakennettavuuteen. Tässä on ollut jo raken-
nesuunnittelija ja vähän talotekniikkasuun-
nittelija mukana”, Aarti kertoo, ”olemme
pystyneet varmistamaan, että suunnitelma
on tuollaisenaan toteuttamiskelpoinen. Toki
se suurin, tarkentava työ on vielä edessä, seu-
raavassa suunnitteluvaiheessa.”

Kaavoituksen ja kaupungin kanssa yhteis-
työssä on myös ollut hyvää vuoropuhelua.

”Tämän alueen kaavoittaja vaihtui, edelli-
nen jäi eläkkeelle kilpailun jälkeen. Siinä tuli
pieni tauko, eikä pystytty kaavoituksen kans-
sa, ikään kuin sparraamaan ajatuksia, keskus-
telemaan niistä tarpeista – siinä tuli pieni vii-
ve, joka oli meidän kannaltamme ehkä harmi.
Mutta nyt on uusi henkilö ottanut tilanteen
hyvin haltuun ja asiat etenevät hyvin.”

Siilon pienoismalli on toiminut apuna, kun museon toimintoja on arvioitu. Kuvassa museomestari Annamari Karttunen (vas.), taidekonservaattori Linda Linden, arkkitehti Erkko Aarti, museonjohtaja Taina Myllyharju, museomestari Manu Alakarhu ja arkkitehti Heljä Koskimäki.

Museonjohtaja Taina Myllyharju:

TÄMÄ ON VALTAVA HANKE

"Tampereen taideyhdistys ry:n 30.1.1985 päivätyssä lahjakirjassa todetaan, että "taidemuseon rakennuksen peruskorjaustyöt ovat käynnistyneet, sekä että Tampereen kuntasuunnitelmassa on varauduttu nykyisen rakennuksen viereen sijoitettavan, noin 6000 m²:ä käsittävän uuden taidemuseorakennuksen rakentamiseen." Tämän pykälän täytäntöön panoa on odotettu aina vuoteen 2016 asti, jolloin käynnistettiin kansainvälinen arkkitehtuurikilpailu Tampereen taidemuseon alueen sekä Pyynikintorin suunnittelusta. Ideakilpailun voitti Arkkitehtitoimisto AOR ehdotuksellaan Siilo."

"Hanke on laaja, ideakilpailu piti sisällään oikeastaan kolme kilpailua koskien Pyynikintorin suunnittelua, kilpailualueelle sijoitettavaa täydennysrakentamista sekä Tampereen taidemuseon uudisrakennusta. Sittemmin on käynyt ilmi, että uudisrakennushankkeen lisäksi hankkeeseen on pitänyt sisällyttää vanhan taidemuseorakennuksen, Makasiinin perusparannus."

"Uudisrakennusta on odotettu lähes 35 vuotta ja sinä aikana moni asia on muuttunut. Ennen kaikkea museotyö on muuttunut, museo (ja kiinteistö-) tekniikka on kehittynyt, maailmasta on tullut

globaali, asiakkaiden vaatimustaso on kasvanut ja nyt viimeksi koronapandemia on asettanut uusia vaatimuksia ennen kaikkea asiakkaiden kohtaamiselle."

"Tampereen taidemuseolle hanke on valtava. Se tarkoittaa muutosta, mutta ennen kaikkea mahdollisuuksia koko organisaatiolle, haasteita vastata tämän päivän ja tulevaisuuden tarpeisiin sekä odotuksiin. Hanke ei pidä sisällään pelkästään tilallisia ja teknisiä parannuksia, vaan muutostyö koskee koko organisaatiota (46 henkilötövuotta), sen johtamista, toimintatapoja, mission kirkastamista ja roolia visuaalisen kulttuurin johtavana toimijana Tampereen alueella ja koko Pirkanmaalla ja merkittävänä toimijana valtakunnallisesti. Hanketta viedään eteenpäin yhdessä Tampereen kaupungin strategian, erillisen kulttuuristrategian ja muun muassa Läntisen keskustan kehittämisohjelman kanssa. Visiotyö on jo aloitettu strategisen viestintätoimiston Pentagon Designin kanssa."

"Hankesuunnitelman mukaan rakennustöiden tulisi olla valmiina lokakuussa 2025 ja avajaisia vietetään alkuvuodesta 2026."

Jyri Borgenström pelasi biljardia kymmenet vuodet - aivan viime vuosiin saakka.

Jyri Borgenström, 90: Jäsenenä 61 vuotta

Eläkkeellä oleva kunniajäsen Jyri Borgenström on monen Klubin kerhon perustajajäsen – klubin jäsenyyttäkin kertyi helmikuussa peräti 61 vuotta. Hän osallistui klubin 70-vuotisjuhliin vuonna 1962, jotka olivat samalla uuden klubihuoneiston vihkiäiset.

Juhlia siirrettiin edellisen vuoden puolelta, jotta uusi tila ehti valmistua. Rakentamisan klubin toimi Kauppaseuran tiloissa.

”Kyllä tämä talo oli täynnä suurin piirtein. Muistan, itse olin airuena **Hertta Salosen** kanssa. Olimme tuossa portaiden yläpäässä vastaanottamassa vieraita,” Jyri Borgenström kertoo.

Laila Halmeen satavuotishistoriikissa kerrotaan tuplajuhlia pidetyn lauantaina 13. syyskuuta. Päivällä laskettiin ensin seppel-

Klubin perustajan **Eino Sakari Yrjö-Koskin** muistomerkille, iltapäivällä saketteihin pukeutunut johtokunta vastaanotti onnittelevia Klubilla. Vastaanoton yhteydessä paljastettiin 17 vuotta klubin puheenjohtajana toimineen pankinjohtaja **Artturi Hirvimäen** muotokuva. Juhlaesitelmän piti professori **Lauri A. Puntila**.

Upouudet tilat todistivat juhlapäivän päätteeksi 150 hengen illallisia, jotka jatkuivat yli puolen yön.

JYRI BORGENSTRÖM tuli jäseneksi siis helmikuussa 1960, mutta myös 1961 purettu vanha puinen klubitalo Kuninkaankatu 19:ssä oli jo 1950-luvulla tullut tutuksi. Hän oli silloin lupaava nuorisopoliitikko, joka järjesti klubille illanviettoja. Joskus siellä hänen mukaansa jopa tanssittiin.

”Marskin salin kattovalaisimet olivat jo siellä. Muistan kun ne notkuivat, kun salissa tanssittiin jenkkää.”

Vanhalle klubille noustiin muutaman askelman verran portaita katutasosta. Bor-

genström muistaa hyvin vastaan lehahtaneen sikarin tuoksun. Tampereella johtavassa asemassa olleet viettivät tuolloin klubilla paljon aikaa; pelasivat korttia, biljardia, ”joku vähän juopottelikin.”

Politiikka ja sitä kautta klubi tulivat en-
tistä vahvemmin Borgenströmin ohjelmaan,
kun hänestä tuli kokoomusnuorten piirin
puheenjohtaja.

TAMPEREEN SUOMALAISEN KLUBIN 1950-luvun näkyviin hahmoin kuului kansanedustaja, pappi, Aamulehden päätoimittaja, filosofian maisteri **Jaakko Hakala** (1912–1964), joka toimi klubin esimiehenä (1957–1964). Hän arvosti puolueensa nousevia kykyjä ja sitä kautta Borgenström tutustui häneen. Vuonna 1955 Hakala jopa vihki Jyrin ja hänen puolisonsa Anjan avioliittoon.

”Tahtonainen” **Anja Borgenström** oli muuten 1990-luvulla liittynyt myös klubin jäseneksi, puhumatta miehelleen etukäteen mitään.

Jyri Borgenströmin mukaan klubilla tehtiin ahkerasti kunnallispolitiikkaa vielä 1950-luvullakin. Jaakko Hakalalla oli hyvät suhteet valtakunnan politiikkaan ja se näkyi erityisesti vanhan puuklubin aikaan.

Hän oli hankkinut alustajaksi Kansan Lehden päätoimittaja **Arvo ”Poika” Tuomisen**, jolta oli ilmestynyt romaanit *Kremlin kellot* sekä *Sirpin ja vasaran tie*. 1950-luvun loppupuolella oli vallalla voimakas, kommunistien vyörytykseen liittyvä pelko.

”Klubi oli niin täynnä, että puolet joutui seisomaan koko kuukausikokouksen ajan.”

Jyri Borgenström muistaa myös toisen vierailun. Tuo tapaus tunnetaan ”vuoden 1976 sensaationa”; Etelä-Afrikan suurlähettilään **Wouter Malanin** esitelmä klubi-illassa herätti suuren kiinnostuksen sekä lehdistössä että tamperelaisissa, jotka kokoontuivat mielenosoitukseen esitelmäiltana Puutarhakadulle.

JYRI BORGENSTRÖM pääsi sotaväestä 1951. Nuoret idealistit perustivat Epilään tai oikeammin Raholaan Harjun kansalliset nuoret. Borgenström oli kymmenen vuotta nuorisotyölautakunnassa. Hän nousi nuorten liiton kansalliseksi varapuheenjohtajaksi ja oli palkkaamassa **Harri Holkeria** sen tiedotussihteeriksi.

Vuonna 1962 hän irtaantui politiikasta kokonaan. **Ilkka Suominen** tuli hänen tilalleen liiton varapuheenjohtajaksi. Borgenström korostaa tehneensä arvovalinnan; hänellä oli nuori perhe, kaksi lasta ja työn puolesta hän joutui olemaan muutenkin aika paljon pois kotoa. Hän koki, ettei hänellä ole riittävästi tahtoa politikoida.

”Olen liian hieno luonne politiikkaan”, Borgenström virnuilee. ”Siellä pitäisi olla

valmis myymään isoäitinsä koska vaan.”

Klubin johtokunnassa Borgenström vaikutti parikymmentä vuotta, viimeiset 10 vuotta varapuheenjohtajana ylöjärveläisen maanviljelijän **Heikki Teivaalan** jälkeen. Jaakko Hakalan jälkeen esimieheksi tulivat pormestari **Heikki Häkkinen** (1965–72), professori, päätoimittaja **Raino Vehmas** (1973–79) sekä professori, päätoimittaja **Pertti Pesonen** (vuodesta 1980).

Alustajista hän muistaa monia korkean tason poliitikkoja, kuten silloinen ulkoministeri **Ahti Karjalainen** tai aiemmin mainittu, pääministeriksi noussut Harri Holkeri sekä useita puolustusvoimien komentajia.

Ahti Karjalaisen vierailuun liittyy tarina: tasavallan presidentti **Urho Kekkosen** ”adjutantti” Tampereella oli **Kalle Kaihari**, jonka Kekkonen pisti ulkoministerinsä autonkuljettajaksi. Kaihari pyrki kuuntelemaan Karjalaista, mutta 25 vuotta puheenjohtajana toiminut **Unto Lehmusvirta** saattoi hänet henkilökohtaisesti ulos sanoen, että ”tänne on pääsy vain jäsenillä.”

VAIKEASTA SOTAVAMMASTA kärsinyt varatuomari Unto Lehmusvirta (1909–1989) (varapuheenjohtaja 1963–67, puheenjohtaja vuodesta 1968) oli Borgenströmin mukaan voimakas persoona ja erinomainen puhuja, jonka retoriikassa kukki huumori ja nerokkuus.

”Johtokunnassa oli aina hyvä henki”, hän kehuu, ”Lehmusvirta järjesteli aina klubin kevätretkiä ja hommasi aina jonkun sponsorin tarjoamaan meille lounaan.” Retkille lähdettiin aina aikaisin aamulla, kuuden aikaan illalla palattiin klubille, jossa oli aina ohjelmassa perunamuusi ja lihapullat.

Jyri Borgenström työskenteli viimeiset viisi vuotta yrittäjänä. Sitä ennen hän toimi 20 vuotta öljy-yhtiön aluejohtajana, ensin Kesoililla, sitten British Petroleumilla. Hän oli perustamassa kahta huoltoasemaa Tampereelle, Lahdenperänsäädun ja Hatanpään valtatie risteykseen sekä Nahkakadulle. Kun BP lähti Suomesta, hän oli itse viisi vuotta juuri Lahdenperänsäädun huoltamon yrittäjänä.

Kun Tampereen Suomalainen Klubi täytti 90 vuotta, Borgenström oli vielä johtokunnassa. ”Jouduin isännäksi yhteen kutsuvieraspöytään, jossa oli ruotsalaisen klubin sihteeri ja puheenjohtaja sekä nahkatehtailija **Urho Salonen** Hertta-puolisineen.” Borgenström piti juhlassa puheen naisille.

Puheen jälkeen ruotsalaisen klubin sihteeri **Peter Ulfstedt** kertoi heidän kuuluvan samaan urheilukalastajaseuraan. Hän pyysi Borgenströmiä keräämään porukan ja tulemaan vieraaksi kalastamaan hänen luokseen Taalintehtaalle. Ilman koronaa viime vuonna olisi ollut 40:s vuosi peräkkäin tuolle samaiselle kalastusvierailulle.

Kuva: Arto Murtovaara

JYRI BORGENSTRÖM

Liikkeenharjoittaja

Syntynyt 14.1. 1931

Klubin jäsen 26.2.1960 lähtien. Jäsennumero 30.

Koulutus Nokian Yhteiskoulu. Tampereen Kauppaopisto 1955.

Työuraa Aluejohtaja, yrittäjä.

Perhe Puoliso Anja (vihittiin 1955), edesmennyt 1999. Kolme poikaa.

JYRI BORGENSTRÖM on Epilän poikia, mutta kävi koulunsa Nokialla, koska hänen maanmittari-isänsä palkattiin sinne kaupungingeodeetiksi 1937. Hän kävi keskikoulun Nokian Yhteiskoulussa ja opiskeli Tampereen Kauppaopistossa.

Borgenströmillä on mukavasti pilkettä silmäkulmassa ja hyvät jutut: hän kertoo, että heitä on kahden ”erikoisen” ysikymppisen porukka; **Jouko Peltomäen** kanssa hän istuu aina vierekkäin sekä Ruutiukoissa että klubin Keskiviikkokerhossa. Sotilaspoijissakin he ovat.

”Toinen ei näe mitään ja toinen ei kuule mitään”, hän irvistelee.

Hauskasti hän kuvailee myös tammikuisia syntymäpäiväjuhliaan, jotka päättyvät omien poikien kanssa viskille Tampereen Sika-riklubille tai klubin biljardisalissa aikanaan käydystä virallisesta kisasta, jossa hän pelasi klubin joukkueessa yhtenä kolmesta ja voitti kaikki kolme peliään tuhdist gini- ja viskipohjustuksesta huolimatta – tai sen takia.

Mikko Turunen
Esimies

Kulkutaudit kirjallisuudessa

Koronan vain jatkuessa on hyvä ottaa perspektiiviä, miten kaunokirjallisuus on käsitellyt pandemioita – nehän ovat läpi vuosisatojen olleet sekä ihmisten riesana että fiktion rakennusaineksenä. Melkein jokainen osaa palauttaa mieleensä tunnetut klassikot, joissa tauti nimetään jo otsikkotasolla: tällaisia ovat vaikkapa Albert Camus’n *Rutto* (1947) tai Gabriel García Márquezin *Rakkautta koleran aikaan* (1985). Kuitenkaan sanataide ei pelkistä vain sairauksien kuvailuksi, vaan esimerkiksi Camus’n teoksessa taistelu tautia vastaan on allegorinen tulkinta fasismista. Toisaalta *Robinson Crusoen* kirjoittaja Daniel Defoe raportoi *Ruttovuodessa* (1722) tarkasti aikansa epidemiaa Lontoossa.

Kun katsotaan kyllin etäälle menneeseen, voidaan viitteitä tuhoisista tartuntataudeista löytää hyvin varhaisista teksteistä. Omassa kansanrunoudessamme on Hiihtävä surma -toisintoja, jotka viittaavat keväisiin kulkutauteihin – tästähän on Lauri Viidankin mukaelma ”Tauti tanssi talvitiellä”. Myös *Raamatusta* löytyy viittauksia kulkutauteihin, jotka ovat Jumalan lähettämiä vitsauksia.

Viihdekirjallisuudessa (ja -elokuissa) tautipelko tai virusten tahallinen levittäminen on pitkään ollut suosittu aihe, joskin käsittely on usein yksiulotteista ja jännityksen tai juonen ehdoilla toteutettua. Pelkästään kotimaisia esimerkkejä on helppo luetella: keskenään hyvin erilaisia ovat Taavi Soininvaaran *Ebola Helsinki* (2000), Milja Kauniston *Kalmantanssi* (2014) ja Mika Pekkolan *Pyhän Antoniuksen tuli* (2016). Populaarifiktion tartuntatauteja on – ehkä koronan motivoimana – tutkittu (Jyrki Korpuaan artikkeli ”Virukset kauhun aiheuttajina dystopiafiktiossa”, 2020).

Kaunokirjallisuuden maailmassa ei tarvitse pysähtyä todellisten tai uskottavien pandemioiden parissa, vaan ne voivat liukua fantasian suuntaan kuten Emmi Itärannan uniruttoa visioiva *Kudottujen kujien kaupunki* (2015) tai sokeuttava virus José Saramagon *Kertomus sokeudesta* -teoksessa (1995). Edel-

leen tauti voi olla vain liikkeellepaneva voima. Sanomalehdet nostivat vuoden 2020 koronakeväänä vahvasti esiin Giovanni Boccaccion *Decameronen* (n. 1350). Kuitenkin *Decameronissa* musta surma on lähinnä syy, miksi kehyskertomuksen henkilöt pakenevat eristykseen kertomaan tarinoita toisilleen. Olennaista on, että kyseessä on länsimaisen novellikirjallisuuden ensiesiintymä, joka synnytti uusia kerronnan keinoja ja lyhytproosan malleja sadoiksi vuosiksi eteenpäin – lisäksi elämäniloinen teos irtautuu etuajassa keskiajan maailmankuvan

heijasteista. *Rutto* jääkin lopulta melko väli-neelliseen rooliin, vaikka alun paisekuvaukset ovatkin shokeeraavia.

Ruttoteeman pysyvä tartunta kaunokirjallisuuteen osoittaa, miten taipuisa väline yhteisöjä liikutteleva tauti on erilaisten teemojen käsittelyyn. On väistämätöntä, että myös Covid-19

tuottaa joukon teoksia, joissa virus saa erilaisia rooleja, vertauskuvallisuuksia sekä toimii kehyksenä teoksen tapahtumille. Tuskin korona kuitenkaan saavuttaa kirjallisena topoksena ruton merkityspotentiaalia – sarvipallo kun onneksi näyttää olevan paljon vaarattomampi vakavuudestaan huolimatta.

Säästöjä monella tapaa.

Ota Automaatio Centerin määräaikaishuolto-tarkastukset kiinteistösi kalenteriin - vähintään kerran vuodessa.

Aloittakaa säästöt heti - tilatkaa suosittu huoltotarkastuksemme.

Automaatio Center

Sammonkatu 8-10 • 33540 Tampere
puh. 03-212 0001 • ma - pe 8 - 16
automaatiocenter.fi

SUOMEN VAHVIMMAT PLATINA
2013 - 2021

Pekka Uusitalo
Valmiina Tampereen kaupunginvaltuustoon

- *Taloustieteiden maisteri
- *HT-tilintarkastaja
- *HHJ
- *useita hallitusjäsenyyksiä
- *Kirkkovaltuutettu ja yhteisen kirkkoneuvoston varapuheenjohtaja
- *yliluutnantti

Vain vahva kuntatalous mahdollistaa toimivat palvelut!

Siksi
SYDÄN ON OIKEALLA.

KOKOOMUS

Ilmoituksen maksaa: Pekka Uusitalo

Hämeen Kaivon Oy

HYÖTYAJONEUVOT

- Kuorma-autot - Pakettiautot
- Maanrakennuskoneet
- Alan tarvikkeet

VARASTOSSA OLEVAT AUTOT JA KONEET:

www.lielahdenautokeskus.fi

MAAHANTUONTI, MYYNTI, VAIHTO JA HUOLTO

LUOTETTAVAA PALVELUA PITKÄAIKAISELLA KOKEMUKSELLA

LIELAHDEN AUTOKESKUS Oy

Turvesuonkatu 16 • 33400 TAMPERE

Puh 03-3465566 • 0400832856 • Fax : 03-3465245 • e-mail: mikko@lielahdenautokeskus.fi

PALUU KYNÄN VARTEEN

Valtio-opin ja kansainvälisen politiikan dosentti Jyrki Iivosen, 70, monipuolisen ja tuotteliaan uran kirjaaminen syö paljon tilaa ja miehellä riittää titteleitä hengästymiseen saakka.

Eläkkeelle jäämisen myötä hän jätti kolumnien kirjoittamisen. Korona muutti kaiken ja hän palasikin niiden pariin. Blogeissaan hän pohtii maailman menoa muun muassa klubin nettisivuilla.

Klubiravintolan kokin **Ilkka Isotalon** tekemät mainiot blinit ja madekeitto kirjoittavat juttua ruuanlaitosta kalan graavaamiseen (Jyrki Iivosen bravuuri on ginigraavaus) – ja aina venäläiseen keittiöön saakka, mutta ihan ensimmäiseksi ja viimeiseksi puhutaan koronasta.

Iivonen sanoo koronan vaativan sopeutumista yhteiskunnallisesti, sosiaalisesti ja psykologisesti. Omia lapsiaan ja heistäkin vain

puolta he ovat puolisonsa kanssa tavanneet viimeksi jouluaattona. Puhelimessa puhutaan joka päivä, mutta se ei suinkaan ole sama asia kuin olla rauhassa ja jutella keskenään. Tämä sama koskee meitä kaikkia.

”Silti täytyy olla optimisti, vaikka lääkkeet ovat myöhässä, ja vaikeuksia ilmenee, jonain päivänä tämä on tietenkin ohi.”

”Yhteiskunnallisesta näkökulmasta kun asiaa miettii, kyllähän tämä paljastaa ihmisten käyttäytymisestä mielenkiintoisia seikko-

ja,” Iivonen puntaroi. ”Täytyy sanoa ja antaa tunnustusta suomalaisille siitä, että meidän olemme aika hyvin kuitenkin selvitty vaikka johonkin Ruotsiin verrattuna.”

”Helposti ajatellaan, että se mitä viranomaiset tekevät, ratkaisee. Kyllä minä väittäisin, että aika lailla lähtee ihmisistä itsestään. Suomalaiset ovat vähän eristäytyneempää luonnetta ja sitten iso maa, vähän väkeä ja taipumus noudattaa määräyksiä ja ohjeita, kun niitä annetaan. Se on minusta kaikkein isoin tekijä.”

”Täytyy tietenkin ajatella niin, että kun joitakin asioita on sulkeutunut tämän epidemian takia, niin joitakin asioita on avautunut. Voi tehdä sellaisia asioita, mitä ei ole tehnyt aikaisemmin, kun ei ole mukamas ollut aikaa. Lukeminen, sitä on tullut tehtyä paljon enemmän kuin aikaisemmin, ulkona oleminen, sitä on tullut tehtyä paljon enemmän kuin aikaisemmin.”

Summaamme, että syntyvyys on saatu hetkellisesti nousuun – tosin sama taitaa koskea myös avioeroja ja rikoksia. Kokenut tutkija povaa, että tätä setvitään varmaan 20 vuotta tästä eteenpäin.

KORONA ON muuttanut voimallisesti ennen kaikkea ajankäyttöä. Jyrki Iivosen omalla kohdalla se on tarkoittanut, että hän on kirjoittanut paljon enemmän kuin vuonna 2013 alkaneiden eläkevuosiensa aikana. Hän kirjoitteli silloin viimeiset kolumninsa sanomalehti Kalevaan ja ajatteli, ettei hänen tarvitse tehdä tätä enää.

”Nyt sitä on vaan ruvennut tekemään eri tavalla.”

Haastattelua edeltävinä päivinä Iivonen on päässyt tekemään ennen kaikkea lumitöitä. Hän asuu omakotitalossa Kissanmaalla, on asunut 35 vuotta ja risat. Tampereella kaikkiaan 51 ja puoli vuotta. Hän tuli tänne 1969.

”Kohta rupee pitämään itseensä tamperelaisena.”

Ruokapuheet, ennen kaikkea voi ja kerma, johdattavat Jyrki Iivosen kirjallisen uran suurimpiin kuuluvaan pettymykseen.

”Me tehtiin hyvän ystävän kanssa, joka on siis ammattikokki, amerikkalainen keittokirja. Sille tuli jo ISBN-numero – sitä ruvettiin mainostamaan ja sitten kustantaja meni nurin”, Iivonen kertoo. ”Oli otettu valokuvat ruokalajeista – siinä oli jotain 50 ruokalajia – kaikista vähän historiaa ja kaikkea tämmöistä, kokeiltu ne reseptit, että ne toimivat ja sitten vaan kustantajalta loppu rahat.”

Keittokirja on koneelle tallennettuna, siitä voi ottaa ohjeita. Kustantamoa ei sen sijaan enää ole. Iivonen pohtii, että myöhemmälle kustantamiselle oli varmaan ideologinen este, kun Trumpista tuli presidentti. Samaan hengenvetoon hän toteaa:

”Minua on oikein huvittanut, kun venäläiset ravintolat ovat menneet nurin viimeisen 5-10 vuoden aikana. Eihän siihen voi olla kuin yksi syy, Venäjän huono imago. Vaikka voisi ajatella, että eihän se ruoka miksiäkään muutu.”

JYRKI IIVONEN tarkasteli blogissaan joulukuun alussa Yhdysvaltain presidentinvaalien historiallista tulosta. Yhdysvaltain 46. presidentti **Joe Biden** oli asetettu virkaansa muutamia päiviä ennen tätä haastattelua.

”Ensin tietysti siinä mielessä helpottunut,

Koronan suhteen Jyrki Iivonen toivoo ihmisille kesto- ja sietokykyä.

että ennustettavuutta tulee kansainväliseen politiikkaan ja tietysti Yhdysvaltain sisäpolitiikkaan, ettei ihan kaikkein järjettöimpiä asioita tarvitse pelätä”, Jyrki Iivonen summaa. ”Se on se positiivinen puoli.”

”Negatiivinen puoli on se, että eihän maan kokonaistilanne ole muuttunut miksiäkään. Siellä on kuitenkin vähän yli 51 prosenttia demokraatteja ja vähän vaille 49 prosenttia republikaaneja ja se tarkoittaa käytännössä sitä, että vaikka demokraateilla on nyt sellainen värisuora, eihän niillä kuitenkaan ole valtakirjaa tehdä mitä tahansa, koska kaikki suuret asiat vaativat sen 2/3-osan, 60 senaattorin enemmistön ja se on haaste. Mutta se voi tavallaan olla myös hyvä, koska se pakottaa puolueet yhteistyöhön.”

”Nyt ei oikeastaan republikaanitkaan voi panna nelirajajarrutusta päälle ja sisäinen tilanne on kuitenkin sellainen, että he joutuvat kiinnittämään huomiota siihen.”

Hylkäävätkö republikaanit **Trumpin**?

”Osa ilman muuta hylkää, mutta onko niitä niin paljon, että puolue hylkää. Mutta joutuuhan ne väkisin tekemään sen lopputuleman, että he eivät voi jatkossa liikaa sitoutua Trumpin persoonaan ja politiikkaan”, Iivonen puntaroi.

”Minusta surullista on se, että ne perinteiset, voisiko sanoa positiivisella tavalla vanhakantaiset republikaanit, ovat jääneet jalkoihin ja niillä ei ole tällä hetkellä ja eikä ainakaan tämän viimeisen neljän vuoden aikana ole ollut mitään äänirakoa puolueen sisällä ja minusta se on Yhdysvaltain tulevaisuuden kannalta oikeastaan kaikkein isoin kysymys.”

Joe Bidenin presidenttikauden ensi askeleita Jyrki Iivonen arvioi maltillisiksi.

”Kyllähän Biden on aloittanut korostetun varovasti. Ei pidä pelkästään katsoa, minkälaisia ihmisiä hän on ympärilleen koonnut

– toki se on tärkeää – mutta se puheen sävy millä hän on lähtenyt liikkeelle. Se näkyy minusta siinä, että hän sanoo, että senaatti päättää, miten Trumpin käy.”

Varovaisuus on hyve, Iivonen muistuttaa. ”Sitähän on sanottu, että amerikkalainen yhteiskunta jakautuu niin että kumpaaakin puoluetta on 40 prosenttia ja se 20 vaihtelee. Luulen, että tämä on aika pitkälle tässä”, Iivonen arvioi. ”Minä olen paljon optimistisempi Yhdysvaltain muuttumiseen kuin miten suhtaudun Venäjän muuttumiseen.”

”Trumpin yhteydessä nostetaan esiin valepuhe ja Trump nostetaan esiin politiikkona, joka valehteli suoraan. Onhan se aina ollut vähäistä ja vaatimatonta suhteutettuna siihen, mitä koko venäläinen järjestelmä on tehnyt viime vuodet – 7-8 viime vuotta on minusta ollut aika karmivaa.”

Venäjän viime vuosien röyhkeä asenne ilmenee parhaiten maan ulkoministeri **Sergei Lavrovin** esiintymisessä. Kysymyksen **Aleksei Navalnyistä** Iivonen arvelee Venäjän ottavan imagotasolla pahasti turpiinsa, mutta ei päästävän häntä vapaasti toimimaan.

YLIOPISTO- JA TUTKIJAUROn jälkeen Jyrki Iivonen työskenteli vuodesta 1994 vuoteen eläkkeelle jäämiseensä saakka puolustusministeriössä, ensin neuvottelevana virkamiehenä ja sitten viestintäjohtajana. Tuon ajanjakson aikana hän työskenteli 1996-2000 turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa seuraavana ministerineuvoksena Suomen suurlähetystössä Washingtonissa.

”Se oli työnäkökulmasta elämäni paras. Kyllähän se oli huikea mahdollisuus seurata todella läheltä Yhdysvaltain politiikkaa neljän vuoden ajan. Se oli (**Bill**) **Clintonin** toinen kausi käytännössä kokonaan ja ei nyt ehkä täynnä mullistuksia oleva kausi, mutta olihan

siinä kaikkea mielenkiintoista kuitenkin.”

”Siinä näki jo silloin, että se kahtiajako alkoi syventyä, eikä vasta nyt Trumpin kaudella, mutta kyllähän se lintukoto vielä siihen aikaan oli. Sitä meni ulkoministeriöönkin tapaamiseen ja sanoi vaan alatiskillä vastaanottovirkailijalle, että mulla on tapaaminen sen ja sen kanssa. Se kysyi, tiedätkö missä sen huone on, minä sanoin juu tiedän ja se sanoi, mene sinne. Ei kyllä onnistuisi enää. Sama juttu Pentagonissa – siellä ei enää kuljettaisi vapaasti.”

”Oli upeata nähdä läheltä, miten turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa koskeva päätöksenteko ja miten se ”poliisileikki” tuollaisessa maassa menee. Minä olen aina sanonut, että siihen aikaan, kun Washington ilman mitään kysymysmerkkejä oli maailman napa, niin olla siellä keskellä maailman napaa, neljän kilometrin päässä Valkoisesta talosta ja katsoa että miten näitä asioita hoidettiin. Sitä ei pysty kirjoista lukemaan.”

Iivonen kertoo tykänneensä suunnatomaan. He asuivat DC:n puolella, kolme kilometriä lähetystöstä, neljä kilometriä Valkoisesta talosta, metröreitin varrella – sekun oli aivan erinomaista. Washingtoniin Iivonen sanoo suhtautuvansa kuin toiseen kotikaupunkiin.

”Siinä ajassa ehti tutustua aika hyvin maa-hankin. Vähän jäi projekti kesken, en ehtinyt kuin 40 osavaltiossa käymään – kymmenen olisi vielä käymättä.”

TUTKIJANA IIVONEN erikoistui aikoinaan Neuvostoliiton (ja Venäjän) ja Itä-Euroopan poliittiseen kehitykseen, sosialismin aatehistoriaan, asevalvontaan, terrorismiin ja sittemmin Yhdysvaltain poliittiseen kehitykseen. Itänaapuri tuli tutuksi.

”Minähän aloitin Neuvostoliiton parissa silloin 1980-luvulla. Sitä minä tein vajaat 20 vuotta ensin. Ja totta kait siellä tuli kuljet-tua, lähinnä Moskovassa, koska siellä tehtiin Neuvostoliiton politiikkaa silloin aikanaan. Siellä olivat tutkimuslaitokset, joiden kanssa tehtiin yhteistyötä.”

”Mutta se on sitten asteittain jäänyt, etten minä sitä enää seuraa samalla intensiteetillä, millä 1980-luvulla ja vielä 1990-luvun alku-puolella tein. Sitten Yhdysvallat käytännön syistäkin siihen tuli”, Iivonen kertoo. ”Venäjähän oli silloin 1980-luvun alusta kyllä kokopäivätyötä. Se tuli uniinkin varmaan.”

”Olihan se maailmanhistoriallisestikin sel-lainen prosessi, joka oli hyvä seurata ja käydä vähän lähempää läpi”, Iivonen sanoo Neuvos-toliiton hajoamiseen viitaten.

JYRKI IIVONEN on kirjoittanut kirjoja ja yllättäen myös kääntänyt kirjallisuutta. ”Joo, vähän yli kymmenen kaunokirjallista teosta ja pari, kol-me tietokirjaa.”

JYRKI IIVONEN

Tupladosentti

Opinnot Valtiotieteiden tohtori Helsingin yliopistosta 1990.

Työuraa Opetus- ja tutkimustehtävissä Tampereen yliopistossa vuoteen 1987, erikoistutkija ulkopoliittisessa instituutissa, 1994-2013 neuvotteleva virkamies ja viestintäjohtaja puolustusministeriössä. Ministerineuvos Suomen Washingtonin suurlähetystössä 1996-2000. Tutkinut ja opettanut julkisen vallan kriisi- ja poikkeusolojen viestintää. Valtio-opin dosentti Helsingin ja Tampereen yliopistoissa.

Muuta Toiminut Ulkopoliittikka- ja Maanpuolustus-lehtien päätoimittajana, Turun Sanomien, Pohjalaisen Kalevan ja Ruotuväen kolumnistina sekä muun muassa kirjallisuusarvostelijana Aamulehdessä. Kääntänyt kaunokirjallisuutta (lähinnä tieteiskirjallisuutta).

Sitä hän kertoo selittäneensä niin, että kun hän meni puolustusministeriöön 1994, siihen asti hän oli kulkenut töissä siten, että hän oli maanantait, keskiviikot ja perjantait Hel-singissä, meni aamulla ja tuli illalla takaisin, tiistait ja torstait hän oli kotona.

”Sitten kun menin ministeriöön, se ei oi-kein sopinut ymmärrettävistä syistä ja jouduin hankkimaan asunnon. Sitten jouduin mietti-mään, miten käytän aikani, että käytänpö sen hyveellisesti vai paheellisesti. Menenkö minä illalla istumaan ravintolaan kaljalle vai teenkö minä jotain muuta.”

Iivonen oli siihen mennessä tehnyt kää-nöstyötä, mutta ei hirveän paljoa. Hän alkoi miettimään voisiko ”jotain tuommoista” teh-dä. Tieteiskirjallisuus oli siihen saakka ollut jo heikkous – hänellä oli suuri määrä kirjoja ja novelleja, joista hän ajatteli, että nämä olisi hyvä saada suomeksi.

”Sitten, kun löytyi ensimmäinen kustanta-ja, joka sanoi, että juu, tee meille tuommoinen,

niin sitä sitten oli tavallaan koukussa siihen.”

Jyrki Iivonen muistuttaa, ettei toki ole mikään ammattikäntäjä ole sen enem-pää työ määrän kuin ammattitaidonkaan suhteen, mutta sanoo olevan hyvä, että amatöörikään-täjätkin saavat äänensä kuuluville.

”Minähän oikeastaan keskityin aika pit-källe yhteen kirjailijaan, jolta olen kääntänyt kymmenen kirjaa eli toi **Ursula Le Guin**, amerikkalainen tieteiskirjailija, joka kuoli 2018 syksyllä melkein 90-vuotiaana. Hän ehti kirjoittaa paljon yhteiskunnallis-antropolo-gis-scifiä. Häntä minä innostuin siinä määrin kääntämään, että tässä kymmenluvulla se oli melkein kirja vuodessa.”

”Hänellä on niin vakiintunut lukijakunta, että kyllä kustantaja varmaan joka kerta sai rahansa pois, ettei kenenkään kustantajan tar-vinnut tukea minun käännösharrastustani. Ja sitten täytyy erikseen mainita se **Ayn Randin Kun maailma järkkyy** (Minerva 2017), josta minä kävin klubillakin puhumassa. 1521 si-vua. Siinä oli melkein seitsemän Le Guinin kirjaa yksissä kansissa määrällisesti,” Iivonen nauraa.

Oikeuksien omistaja lähti Iivosen mukaan siitä, että teos pitää julkaista yhtenä painokse-na ja se julkaistiin yhtenä painoksena. ”Se oli sitten sellainen kymmenen vuoden projekti. Minähän aloitin sen toisaalta jo aikaisemmin. Kuvittelin, että kun käänän siitä parisataa sivua, sille löytyy kustantaja, mutta se ei ollut niin yksinkertaista.”

”Se (kääntäminen) oli varsinkin silloin Helsingissä ollessa mukava harrastus, piti hyveellisellä tiellä”, Iivonen myhäilee ja li-sää, että tappion kokivat lähinnä Punavuoren olutravintolat.

Iivonen itse kirjoittamat kirjat ovat kaikki tietokirjoja. Kun toimitetut kirjat lasketaan mukaan, niitäkin kertyy kymmenisen kap-paletta. Tutkijauran aikana syntyi tieteellisiä artikkeleita ulkomaille ja Suomeen. Se jäi, kun hän ryhtyi virkamieheksi. Yliopistouras-ta ovat dosentuurit jäljellä, nekin ovat viime aikoina olleet lähinnä oppinnäytetarkastuksia.

PROJEKTEISTA IIVONEN sanoo, että ensi keväänä pitäisi rakentaa ulkoterrassi pihalle – ja että ainoa projekti on selvittää hengissä koronasta. ”Kattella vanhoja Ifolor-kirjoja ja mietiskellä millonkahan sitä pääsis taas.”

”Se marraskuu oli aika outo, kun yhtä vuotta lukuun ottamatta – eläkkeellä ollessa – olemme olleet Kanarialla koko marras-kuun. Sitten 2016 me oltiin kaksi kuukautta Kaliforniassa, kun eräs henkilö valittiin presi-dentiksi. Seurattiin vaalikampanjaa ja kaikkea hyvinkin tarkkaan.”

Jyrki Iivosen haastattelu on tehty 26. tammikuuta klubilounaan äärellä Tampereen Suomalaisella Klubilla.

TEEMU KESKISARJA
JUHA REPO

RAAKA TIE RAATTEESEEN

14.4.2021 KLO 16.00
MARSKIN SALI

Teemu Keskisarja kerronta
Juha Repo soitanta

Illan tarina perustuu
Teemu Keskisarjan
saman nimiseen teokseen.

Pääsymaksu
jäsen/ei-jäsen 15/20 €

Järjestää Suomalaisen Klubin Ruutiukot

Ilmoittautumiset tapahtumakalenterista 6.4. mennessä.

11.11.2020
Kirjanmerkkikerhossa suurlähettiläs Jukka Valtasaari.

KAIKKIKYKYISET INDUSOIDUT KANTASOLUT

SHENJA OJANAKA

SOLUJA KASVATETAAN

SOLUT UUDELLEEN OHJELMOIDAAN

KANTASOLUJA KASVATETAAN

SOLUMALLI

TAUHIEN KASVATETAAN

LÄÄKKEIDEN KEHITYS

Marraskuun kk-kokous 23.11.2020
Professori Heli Skottman: Ihmisen varaosat nyt ja tulevaisuudessa.

Joulukuun kk-kokous 14.12.2020
Toimituspäällikkö Sakari Katajamäki: Seitsemän veljestä 150 vuotta.

24 TAMPEREEN SUOMALAINEN KLUBI 1 | 2021

Seminaari tekoälyn etiikasta 28.1.2021

TAMPEREEN TEKNILLINEN SEURA
TAMPEREEN SUOMALAINEN KLUBI, TIEDE- JA TEKNOLOGIAKERHO

Tiede- ja teknologiakerhon seminaari

Tiede- ja teknologiakerho järjesti yhdessä Tampereen Teknillisen Seuran kanssa verkkoseminaarin tekoälyn etiikasta.

Puhujiksi oli kutsuttu toimitusjohtaja ja perustaja Meeri Haataja, Saidot Ltd. sekä eurooppapatenttiasiamies Jukka Kantanen Bergreniltä. Molemmat esitykset olivat korkeatasoisia ja saivat yleisön ajattelemaan tekoälyä myös käytännön näkökulmasta, haasteineen

ja mahdollisuuksineen. Seminaaria seurasi yhteensä 84 innokasta kuulijaa. Puhujien sekä seminaariyleisön lisäksi, Tiede- ja teknologiakerho kiittää seminaarityöryhmää: Teemu Karppila TTS, Antti Nuottajärvi ja Viivi Villa-Nuottajärvi yhteistyöstä sekä hyvin onnistuneesta teknisestä toteutuksesta.

18.11.2020
Kirjanmerkkikerhossa Jari Korkki & Kalervo Kummola.

Helmikuun kk-kokous 22.2.2021
Museonjohtaja Taina Myllyharju: Tampereen julkinen taide.

TAMPEREEN SUOMALAINEN KLUBI RY

Puutarhakatu 13, 33210 Tampere
www.tampereensuomalainenklubi.fi

KLUBIN JOHTOKUNTA

- **Johtokunnan puheenjohtaja**
hallintotieteiden tohtori Pasi-Heikki Rannisto,
pasi-heikki.rannisto@tuni.fi
- **Johtokunnan varapuheenjohtaja**
kenraalimajuri evp Kalervo Sipi, kalesipi@tpnet.fi
- **Klubin esimies**
FT Mikko Turunen, mikko.j.turunen@gmail.com
- **Klubin varaesimies**
toimittaja Arto Murtovaara, arto.murtovaara@pp.inet.fi

JOHTOKUNNAN MUUT JÄSENET

Valokuvaaja Otso Kaihlanen, taloustieteen maisteri
Jyrki Penttinen, isännöitsijä Ilkka Saarinen,
opetusneuvos Jukka Sola, varatuomari Riitta Sommarberg,
filosofian tohtori Viivi Villa-Nuottajärvi

JOHTOKUNNAN SIHTEERI

Viestintäkonsultti Milla Anttila, 040 547 2005, anttilan.milla@gmail.com

TOIMIKUNTIEN PUHEENJOHTAJAT

Biljardikerho

Veijo Pitkanen,
veijo.pitkanen@patenttimies.fi

Gastronominen kerho

Eeva-Kaisa Mäkinen,
eevakaisa.makinen@gmail.com

Golfkerho

Jorma Salovaara,
jorma.salovaara@kolumbus.fi

Keskiviikkokerho

Seppo Leskinen,
savusepe@gmail.com

Juhlatoimikunta

Satu Rannisto,
satu.rannisto@sarastus.fi

Kirjanmerkkikerho

Mikko Turunen,
mikko.j.turunen@gmail.com

Kirkkovenekerho

Timo Tulosmaa,
timo.tulosmaa@outlook.com

Klubinaiset

Heidi Keso, heidi.keso@empiros.fi

Maanpuolustuskerho

Kalervo Sipi, kalesipi@tpnet.fi

Ruutiukot

Jukka Sola, jukka.sola@elisanet.fi

Tiede- ja teknologiakerho

Viivi Villa-Nuottajärvi,
viivi@nuottajarvi.com

TYÖRYHMIEN PUHEENJOHTAJAT

● Hallinto- ja taloustyöryhmä

Ilkka Saarinen,
ilkka.saarinen@iisoy.fi

● Jäsentyöryhmä

Jorma Salovaara,
jormasalovaara@kolumbus.fi

● Ohjelmatyöryhmä

Mikko Turunen,
mikko.j.turunen@gmail.com

● Tiedotustyöryhmä

Arto Murtovaara,
arto.murtovaara@pp.inet.fi

● Tulevaisuustyöryhmä

Pasi-Heikki Rannisto,
pasi-heikki.rannisto@tuni.fi

JÄSENREKISTERI

Sointu Lanki, 0400 484 416,
jasenrekisteri@tamperensuomalainenklubi.fi

KLUBIN TALOUDENHOITAJA

Ritva Tiainen, 050 376 0597, ritva.tiainen@apunatar.fi

RAVINTOLA

Armas Catering, Christina Suominen, 010 231 5222,
info@suomalaisenklubinravintola.fi

**ANNA-KAISA
IKONEN**

Maksaja: Anna-Kaisa Ikonen tukiryhmä

*Ihmisten Tampere -
mahdollisuuksien kaupunki*

*Tampereen kaupunginvaltuuston puheenjohtaja
ja edellinen pormestari
Kansanedustaja ja Kansallisen kokoomuksen varapuheenjohtaja
Työelämäprofessori ja yhteiskuntatieteiden tohtori*

KOKOOMUS

KOKOOMUS

Maksaja: Anneli Taina

Anneli Taina
*kaupunginvaltuutettu
PSHP:n hallituksen jäsen
Kansallisen senioriliiton puheenjohtaja*

**YHTEISEN
KASVUN
TAMPERE**

facebook.com/annelitaina
annelitaina.fi

tamperelainenkokoomus.fi

MAAILMAN KANTAESITYS SYKSYLLÄ 2021!

MIKA WALTARI – JOEL ELSTELÄ
**LEVÄTKÄÄ RAUHASSA,
KOMISARIO PALMU**

OHJAUS
PANU RAIPIA

LIPUT MYYNNISSÄ!

ENSIILTA TAMPEREEN
KOMEDIEATTERISSA
15.9.2021

KOMEDIA
TEATTERI
30 vuotta

Aimo
RÄSÄNEN

on

Frans J.
PALMU

lippu.fi

TAMPEREEN KOMEDIEATTERI

Lapintie 3a, 33100 Tampere

puh. 0207 288 388
puh. hinta 8,35 snt/puh + 16,69 snt/min

komediateatteri.fi

Huoletonta suomalaista asumista ja omistamista

Suomalainen asunto-osakeyhtiö on ainutlaatuinen asumisen ja omistamisen malli.

Me Isännöinti Ilkka Saarinen Oy:ssä olemme suomalaisen asumisen paikallisia, tamperelaisia asiantuntijoita. Huolehdimme tarkasti kiinteistöihin sijoittamastasi varallisuudesta.

Asumis- ja käyttömukavuus paranevat, kulut pysyvät kurissa ja omaisuutesi on hyvissä käsissä, kun kokenut ja ammattitaitoinen porukkamme ottaa asiat hoitoonsa. Arvomaailmamme kulmakiviä ovat asukkaiden hyvinvointi, ajan tasalla olevat ammattitaito ja työvälineet sekä osaava, työssään viihtyvä henkilöstö.

Reilu ■ Ripeä ■ Pätevä

Ilkka ISÄNNÖINTI
Saarinen OY

Insinöörinkatu 30 ■ 33720 Tampere ■ Puhelin (03) 3390 0100
asiakaspalvelu@iisoy.fi www.iisoy.fi

WAINÖ AALTONEN: Suru, Pyynikin kirkkopuisto. Veistetty Vehmaan punaisesta graniitista, hankittu Tampereen kaupungille 1961. Kuva Arto Murtovaara